

Advies van de Adviesraad Sociaal Domein

m.b.t. mBC Intensiveren van de Tegenprestatie

College van Burgemeester en Wethouders, t.a.v. wethouder mevrouw A. Brommersma
van de Gemeente De Bilt
Postbus 300
3720 AH Bilthoven

Onderwerp: Advies ASD ten aanzien van mBC Intensiveren van de Tegenprestatie
n.a.v. uw brief van 18 september 2019 met daarin uw adviesaanvraag.

Geachte College, Beste Anne

In reactie op uw brief van 18 september jl. doen wij u hierbij onze zienswijze en advies toekomen m.b.t. maatschappelijke Business Case (mBC) Intensiveren van de Tegenprestatie.

In deze maatschappelijke Business Case Intensiveren van de Tegenprestatie wordt de problematiek onderkend van inwoners die moeite hebben om een goede aansluiting te vinden bij de arbeidsmarkt.

Het is bekend dat de RSD in het verleden zich geconcentreerd heeft op de cliëntengroep die goede kansen heeft om uit te stromen naar betaald werk. Daarmee heeft zij ook successen geboekt. Maar tegelijk gebeurde er niks voor de mensen die moeilijker te bemiddelen zijn, het zgn. 'granieten bestand' en daarmee werden deze cliënten tekort gedaan. Cliënten werden, indien al, één maal per jaar bezocht en van enige begeleiding en stimulering van deze groep was geen sprake.

De tegenprestatie is regionaal beleid en wordt uitgevoerd door de Regionaal Sociale Dienst. U beschrijft in deze mBC de omslag die in 2015 plaatsvond met de 'Pilot Tegenprestatie Nieuwe Klanten', waarbij onze gemeente in het kader van wederkerigheid cliënten meer wilde stimuleren tot het verrichten van maatschappelijke activiteiten. Als klanten geen mantelzorg of andere nuttige maatschappelijke activiteiten verrichtten behoorden ze tot de doelgroep. Conform de vastgestelde uitgangspunten was deelname vrijwillig, maar niet vrijblijvend. Veel cliënten uit deze groep hebben aangegeven positief te staan ten opzichte van vrijwilligerswerk en daarmee aan de slag te willen gaan.

Advies 1: ten aanzien van de Tegenprestatie:

We zijn positief over de Tegenprestatie als maatregel en als middel voor een cliënt om een positieve bijdrage te leveren aan de maatschappij. Dat kan een win-win situatie opleveren,

voor de maatschappij, maar ook voor het eigen persoonlijk welbevinden en de persoonlijke ontwikkeling van de cliënt. **Een belangrijke voorwaarde voor ons is dat een tegenprestatie geleverd wordt naar vermogen en dat er dus maatwerk geleverd moet worden.**

In 2016 heeft de RSD een vervolgstap gezet in haar transformatieproces met onder meer als doel cliënten steeds beter in beeld te krijgen en te weten of zij naar vermogen actief (kunnen) zijn in de samenleving. De uitvoering van de tegenprestatie past in deze integrale re-integratie aanpak en draagt bij aan het doel de cliënt een stap verder te helpen of te activeren.

Advies 2: We onderschrijven het transformatieproces dat de RSD is ingeslagen en de door haar gekozen route om er niet alleen te zijn voor de makkelijk bemiddelbare groep cliënten.

De RSD gaat zich extra inzetten voor de groep mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt. Zij geeft daarbij aan de hulp van lokale partijen nodig te hebben.

Advies 3: Wij zijn het ermee eens dat hiervoor een lokale aanpak gewenst is en dat hierbij voor de gemeente De Bilt gekeken wordt naar MENS De Bilt die met haar Sociaal Team geworteld is in de gemeente en deze problematiek het beste kan inschatten en begeleiden. **De gezamenlijke aanpak van RSD en MENS voor de groep mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt kan echter alleen van de grond komen wanneer hierover goede werkafspraken zijn gemaakt tussen de RSD en MENS De Bilt en MENS De Bilt voor de uitvoering voldoende (financiële) middelen van de gemeente krijgt.**

De groep mensen van wie wordt gedacht dat zij wel een tegenprestatie kunnen leveren, maar dat zij daarvoor intensieve begeleiding nodig hebben vinden wij ook belangrijk. Wij vinden het dan ook van belang dat er bij MENS De Bilt voldoende capaciteit moet zijn om deze cliënten regelmatig te spreken. Uit het totale bestand van de RSD zou het voor de gemeente De Bilt om, door ons geschat, 240 cliënten gaan.

Nu blijft hierbij de vraag of de gemeente moet inzetten op een vrijblijvende stimulering van cliënten om vrijwilligerswerk op te pakken en moet volstaan met (pogen te) verleiden om dit vrijwilligerswerk op te gaan pakken en geen strikter beleid moet initiëren op dit gebied, ook omdat dit waarschijnlijk niet onmiddellijk tot een kostenbesparing in het sociaal domein zal leiden.

Advies 4.a: We volgen de in deze geformuleerde aanbeveling niet. We constateren dat er wel in den lande experimenten gaande zijn om een meer strikte benadering ten aanzien van de tegenprestatie toe te passen. Rotterdam en de Utrechtse Heuvelrug zijn voorbeelden hiervan waarbij Rotterdam al goede resultaten lijkt te genereren. We denken ook dat dit tot positieve ontwikkelingen bij de cliënten zelf kan leiden: meer zelfvertrouwen, meer gevoel van eigenwaarde, minder sociaal isolement en minder eenzaamheid en daarbij voor de cliënt ook nieuwe kansen en mogelijkheden.

Zelf onderkent u dat dit beleid als indirect effect heeft dat er mogelijk minder beroep zal worden gedaan op andere voorzieningen van de gemeente en dat dit op de langere termijn tot kostenbesparing kan leiden. Weliswaar geen onmiddellijke kostenbesparing. Elke aanpassing van beleid zal tijd nodig hebben om effect te resulteren. **Deze mBC gaat over het intensiveren van de Tegenprestatie, wij denken kortom dat daarbij een strikter en dus minder vrijblijvend beleid passend is. Tevens wordt op deze wijze een hoger maatschappelijk rendement gehaald door middel van de tegenprestatie.**

In uw Memo kondigt u op pagina 1 de inhoud van het verdere Memo aan met als slotcomponent hoe een en ander in de gemeente De Bilt vorm gegeven kan worden.

Advies 4.b: t.a.v. de vormgeving van de Tegenprestatie in de gemeente De Bilt: In uw Memo wordt niet helemaal duidelijk voor welke weg de gemeente met betrekking tot haar mogelijk beleid in deze kiest. **Alleen in de bijbehorende adviesaanvraag wordt gesteld dat de gemeente haar beleid niet zal aanpassen omdat verleiding beter werkt dan dwang. Dit standpunt bevreemdt waar hierover nu nieuwe wetgeving beschikbaar is gekomen. En er liggen natuurlijk nuances tussen verleiding (en vrijblijvendheid voor de cliënt) en dwang (met sancties). We adviseren een en ander inhoudelijk nogmaals te wegen.**

Er blijft dan nog een 'restcategorie' cliënten waarvan de inschatting is dat zij ook op langere termijn niet bemiddelbaar is en waarvan de samenstelling divers zal zijn.

Advies 5: Vermoedelijk zijn deze cliënten die niet bemiddelbaar lijken te zijn al bij hulpverleningsinstanties bekend. We adviseren dat zij tegen het licht gehouden worden om daarbij in te schatten of er een passend netwerk aanwezig is en/of er voor zover dat nodig is adequate hulpverlening geboden wordt.

We hopen u hierbij een passend advies te verstrekken en u naar behoren te hebben geïnformeerd. We wachten uw reactie met belangstelling af.

Met vriendelijke groet,

Hans Voogt

Voorzitter Adviesraad Sociaal Domein De Bilt